

Jana Lindová

Beethovenova 6. symfonie. Pastorální – Scéna u potoka. Aktivní poslech

Pomůcky:

Kartička, na kterou si děti nakreslí svoji hlavu/postavičku.

Obrázek křepelky, slavíka a kukačky (může být černobílý, žáci si mohou vybarvit) + motivy jednotlivých ptáků přepsané z partitury.

Zdroj: [https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/e/e8/IMSLP516705-PMLP1595-Beethoven - Symphony No.6 Mvt.I \(ed. Unger\) \(etc\).pdf](https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/e/e8/IMSLP516705-PMLP1595-Beethoven - Symphony No.6 Mvt.I (ed. Unger) (etc).pdf)

Evokace:

Dětem klademe otázky a postupně je seznamujeme s tématem hodiny:

Kam jdete/jedete, když jste unavení?

A představte si, že L. v. Beethoven byl unavený z ruchu velkoměsta a rozhodl se vyjet na venkov.

Zavřete oči a představte si, co všechno můžete na venkově slyšet. Po minutě ticha žáci nakreslí na kartičku, co všechno ve své představě slyšeli.

Uvědomění:

Učitel uvede žáky do tématu (Beethoven vyjel na venkov a napsal zde symfonii, kt. nazval Pastorální. Jedna ze scén se odehrává u potoka...):

- 1) Jak byste předvedli zvuk potůčku (vlnky narážejí na kameny, horský rozverný potůček...)?
Můžete si pomoci představou, jak byste potůček namalovali.
- 2) Učitel žáky vyvolává a jejich představy zkouší hned zahrát. (Může zaznamenat jejich schéma na tabuli.)
- 3) Následuje poslech 2. věty Scéna u potoka. <https://www.youtube.com/watch?v=2HbBURnt9f4> (úvod s vlnkami potoka od minutáže 11:30 –14:46). Pokuste se čarami zachytit poslouchanou hudbu.
- 4) Jak jste popsali Beethovenův potůček? Odpovídá vašim návrhům výše (č. 2)? (Učitel může ukázat, příp. zahrát, motivy v partituře: t. 1-10).
- 5) V 2. ukázce uslyšíme zazpívat tři ptáčky – křepelku, slavíka a kukačku. Co je pro tyto ptáčky typické? Víte, jak vypadají?
- 6) Jaký nástroj byste k těmto ptáčkům přiřadili? Co myslíte, že bude pro tyto ptáčky typické? apod.
- 7) Poslech s ptáčky cirká od 21:40 (delší úsek, aby žáci znovu slyšeli práci s vlnami; úsek s ptáčky přímo 22:08).

- 8) Na základě poslechu žáci přiřadí dané motivy k obrázkům. Učitel se ptá, proč se takto rozhodli.

Na závěr učitel shrne, co je pro daný motiv/ptáčka charakteristické (slavík: trylek, flétna; křepelka: rytmus = pět peněz, na jednom tónu, hobo; kukačka – sestupná tercie, klarinet)

Shrnutí k hudebním nástrojům – co mají tyto tři nástroje společného? ...

Reflexe: Vlastní improvizace

Vyberte si nějakého ptáčka (havran, sova, datel, kohout a slepice, vrabec) a zkuste vytvořit drobný rytmicko-melodický motiv na Orffovy nástroje/příp. jednoduché melodické nástroje (k rytmizaci mohou pomoci citoslovce).

Jak zní všichni ptáci dohromady? Můžeme si zahrát všechny improvizace dohromady.

Aktivity navíc na závěr hodiny:

Poslechová: Znáte jinou skladbu, kde je zachycen zpěv ptáků? (Příp. návaznost na předchozí poslechy: Václav Trojan – Císařův slavík, C. Saint-Säens – Karneval zvířat: Voliéra, Kohout a slepice, Kukačka v hlubokém lese; Ilja Hurník – Kukačka ze suity Čtvero ročních dob; A. Vivaldi – Jaro apod.)

Zpívání: Jaké znáte písničky, kde se zpívá o nějakém ptáčku? Mají také svůj typický motiv (Prší, prší, Žezuličko, kde jsi byla– motiv kukačky; Vyletěla holubička – zpěv se stoupavou melodií; Uhlíř, Svěrák – Datel; V zahradě na hrušce ad. sedává kos)? Zazpíváme si je.

Pohybová aktivita: Starý čáp – pohybová aktivita s doprovodem z alba Hrajeme si u maminky
<https://www.youtube.com/watch?v=PzbiAFpVon0>

Pohybová aktivita viz

https://wiki.rvp.cz/Kabinet/Ucebni_texty/%C5%98%C3%ADkanky/B%C3%A1sni%C4%8Dky_a_p%C3%ADsni%C4%8Dky_o_zv%C3%AD%C5%99%C3%A1tk%C3%A1ch

Hra na nástroje v úpravě na Orffovy nástroje a jednoduché melodické nástroje: Husa s housaty – Hrajeme si u maminky https://www.youtube.com/watch?v=X_RwlWeY1iQ

Vlastní improvizace: Výběr říkanek s ptáčky – žáci mohou do říkanky doplnit metrum a vymyslet rytmicko-melodické motivy (např. jako forma melodramu)

https://wiki.rvp.cz/Kabinet/Ucebni_texty/%C5%98%C3%ADkanky/%C5%98%C3%ADkadla_s_pohybem#STAR.c3.9d.c4.8c.c3.81P

Další hodina může pokračovat **4. větou Bouře** (připravíme dopředu lístečky s průběhem bouře – obrázky s popisky, žáci si je pak mohou nalepit na A4 – vytvoří tak formu dané skladby, pod znaky zapisují základní znaky dynamiky do jednoho řádku, do druhého pak nástroje či znaky pro hru na tělo, které při nápodobě obrázků využijí). Následuje poslech ukázky a její popis.